

RĂSPUNSURILE COMISIEI EUROPENE

LA RAPORTUL SPECIAL AL CURȚII DE CONTURI EUROPENE

Durabilitatea în domeniul dezvoltării rurale:

majoritatea proiectelor rămân operaționale în perioada cerută, dar există posibilități de a se obține rezultate mai durabile

Cuprins

SINTEZĂ (punctele I-VI)	2
INTRODUCERE (punctele 1-14)	3
SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI (punctele 15-19).....	4
OBSERVAȚII (punctele 20-65)	4
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (punctele 66-70).....	6
Recomandarea 1– O mai bună direcționare a cheltuielilor către proiecte viabile.....	6
Recomandarea 2– Atenuarea riscurilor de deturnare pentru uz personal a activelor finanțate...7	
Recomandarea 3 – Valorificarea potențialului pe care îl au bazele de date de mari dimensiuni pentru evaluare.....	7

În conformitate cu articolul 259 din [Regulamentul financiar](#), prezentul document cuprinde răspunsurile Comisiei Europene la observațiile dintr-un raport special al Curții de Conturi Europene și urmează să fie publicat concomitent cu raportul special.

SINTEZĂ (punctele I-VI)

Răspunsul comun al Comisiei:

În perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) continuă să sprijine activități neagricole diversificate și să încurajeze investițiile publice și private în zonele rurale, inclusiv în infrastructură, în concordanță cu prioritățile europene în materie de dezvoltare rurală. În conformitate cu principiul gestiunii partajate, sprijinul este acordat în cadrul programelor naționale sau regionale de dezvoltare rurală, în care statele membre și Comisia sunt responsabile de gestiune și control, iar statele membre sunt obligate să ia toate măsurile necesare, inclusiv măsuri legislative, de reglementare și administrative, pentru a se asigura că acțiunile finanțate de la bugetul UE sunt puse în aplicare în mod corect și eficace și în conformitate cu normele UE și naționale aplicabile.

Comisia consideră că este esențial să se facă distincția între respectarea perioadei de durabilitate impuse de lege și evaluarea impactului pe termen mai lung al proiectelor sprijinite care rămân operaționale dincolo de perioada impusă de lege. Cerințele în materie de durabilitate, prevăzute la articolul 72 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 pentru perioada 2007-2013 și la articolul 71 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 pentru perioada 2014-2020, au fost convenite, după caz, de legiuitori și nu există niciun temei juridic pentru a solicita – și a monitoriza – în mod sistematic funcționarea proiectelor dincolo de perioada de durabilitate impusă de lege. Acest lucru ar implica, de asemenea, o sarcină administrativă excesivă pentru administrațiile naționale.

Comisia consideră pozitiv faptul că multe proiecte sprijinite sunt operaționale după mulți ani de la încheierea perioadei de durabilitate impuse de lege. Comisia consideră că măsurile de diversificare aduc o diversificare pe termen lung în zonele rurale și că închiderea unor întreprinderi sau încetarea proiectelor sprijinite nu sunt neapărat cauzate de lipsa viabilității economice a proiectului inițial. Comisia consideră că aceste constatări ar beneficia de pe urma unei analize suplimentare, de exemplu prin efectuarea unei comparații cu datele generale privind viabilitatea economică în sectoarele respective, cu întreprinderile care nu au primit finanțare publică și cu ciclul lor mediu de viață, precum și cu alți posibili factori externi care ar fi putut afecta proiectele sprijinite, cum ar fi tendințele macroeconomice.

Sprijinul pentru proiecte similare este prevăzut în cadrul noii politici agricole comune (PAC) 2023-2027, care are drept obiectiv general consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale. În conformitate cu „noul model de performanță”, astfel cum este reflectat în Regulamentul (UE) 2021/2115 și în Regulamentul (UE) 2021/2116, noua PAC 2023-2027 vizează o performanță și rezultate mai bune având în vedere obiectivele sale. Cadru juridic al UE este mai puțin prescriptiv în ceea ce privește normele direct aplicabile beneficiarilor, ceea ce permite o mai mare flexibilitate statelor membre pentru planificarea sprijinului și stabilirea condițiilor relevante de acordare a ajutorului în funcție de nevoi și de contextele naționale. Prin urmare, în planurile strategice PAC, statelor membre le revine sarcina de a propune cerințe relevante în materie de durabilitate, adecvate diferitelor tipuri de intervenții. În evaluarea planurilor, Comisia acordă atenția cuvenită caracterului adecvat al obiectivelor și strategiei globale a sprijinului planificat, precum și concepției intervențiilor propuse. În plus, Comisia este pregătită să sprijine schimburile dintre statele membre în vederea îmbunătățirii viabilității economice a proiectelor pe termen lung.

Comisia acceptă recomandările.

INTRODUCERE (punctele 1-14)

Răspunsurile Comisiei:

07. Deși studiul de evaluare formulează anumite concluzii, raportul în sine nu exclude contribuția pozitivă¹ la diversificarea rurală a proiectelor pe care CCE le consideră limitate.

A se vedea, de asemenea, răspunsul Comisiei la punctul 61.

10. În conformitate cu principiul gestiunii partajate, statele membre și Comisia răspund de gestiunea și controlul programelor de dezvoltare rurală în funcție de responsabilitățile lor respective prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, în Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și în Regulamentul (CE) nr. 1698/2005. Statele membre ar trebui să ia toate măsurile necesare, inclusiv măsuri legislative, de reglementare și administrative, pentru a se asigura că acțiunile finanțate de la bugetul UE sunt puse în aplicare în mod corect și eficace și în conformitate cu normele UE și naționale aplicabile.

11. Regulamentul (UE) 2021/2115 propune un nou model de performanță, care implică trecerea de la conformitate la rezultate și performanță, oferind mai multă flexibilitate statelor membre în ceea ce privește punerea în aplicare.

A se vedea, de asemenea, răspunsurile Comisiei la rezumat.

12-13. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 12 și 13:

În ceea ce privește cerințele în materie de durabilitate din planurile strategice PAC pentru perioada 2023-2027, Comisia încurajează statele membre să includă astfel de dispoziții în planurile lor atunci când este cazul și când sunt adaptate tipului de intervenție în cauză.

Pentru perioada de programare 2014-2020, cerințele în materie de durabilitate variază. Articolul 71 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 prevede cerințe în materie de durabilitate aplicabile pe termene de cinci ani, trei ani și 10 ani (relocarea societății în afara UE) după efectuarea plății finale către beneficiar sau în termenul prevăzut în normele privind ajutoarele de stat.

SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI (punctele 15-19)

Nu există răspunsuri din partea Comisiei.

---

¹ Sinteza evaluării *ex post* a programelor de dezvoltare rurală (PDR) pentru perioada 2007-2013 – Studiu de evaluare. (p. 16).

OBSERVAȚII (punctele 20-65)

Răspunsurile Comisiei:

21-23. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 21-23:

Comisia observă că eșantionul de 879 de proiecte de structuri de cazare turistică a fost finanțat integral în perioada 2007-2013 și că a îndeplinit, în ansamblul său, cerința în materie de durabilitate pentru un termen de 5 ani și, prin urmare, a respectat cerința legală în această privință.

În plus, Comisia reamintește că există factori externi suplimentari care determină ciclul de viață a unei întreprinderi, pe lângă elementele discutate în raport.

24-27. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 24-27:

Comisia subliniază că majoritatea proiectelor incluse în eșantion au respectat cerința legală în materie de durabilitate. Informațiile privind motivele pentru care unele proiecte nu mai sunt operaționale, precum și o comparație cu ciclul normal de viață a întreprinderilor similare care nu au primit finanțare publică ar constitui o contribuție suplimentară la evaluare.

33. Comisia observă că toate proiectele menționate în caseta 2 au încetat după perioada lor legală de durabilitate, inclusiv cele două proiecte care au funcționat mai puțin de 5 ani.

36. Astfel cum se arată în figura 5, în temeiul cadrului juridic pentru perioada 2014-2020, normele au fost modificate comparativ cu cadrul juridic pentru perioada 2007-2013, astfel încât perioada de durabilitate să înceapă de la plata finală a proiectului. Acest lucru a condus la o perioadă de durabilitate mai adecvată și a însemnat evitarea situațiilor precum cele din exemplul Bulgariei în perioada 2014-2020.

38-46. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 38-46:

Sunt aplicate criteriile de selecție pentru a prioritiza și a selecta proiecte de înaltă calitate, având în vedere contribuția la îndeplinirea obiectivelor. Cu toate acestea, pentru a îmbunătăți șansele de viabilitate economică pe termen lung ale proiectelor sprijinite, acestea trebuie să fie însoțite de o evaluare calitativă a fiecărei cereri de către agenția de plăți. Impactul pe termen lung al proiectelor sprijinite depinde, de asemenea, de o serie de factori externi.

În perioada 2014-2020, în orientările sale adresate statelor membre, Comisia a pus un accent mai mare pe utilizarea adecvată a criteriilor de selecție, comparativ cu perioada 2007-2013, pentru a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală și cu cadrul juridic. Comisia își va continua eforturile de asigurare a schimbului de bune practici între statele membre și în ceea ce privește utilizarea criteriilor de selecție în planurile strategice PAC pentru perioada 2023-2027. În cazul nerespectării cerințelor de către beneficiari, în cadrul gestiunii partajate, autoritățile responsabile trebuie să ia măsuri în conformitate cu normele privind sancțiunile și recuperările. De asemenea, Comisia auditează respectarea cerințelor de către statele membre. În cazul unor deficiențe în sistemele de gestiune și control ale statelor membre, Comisia poate propune corecții financiare.

Comisia subliniază că exemplul din caseta 5 prezintă situații în care se creează în mod (posibil) artificial condiții [clauza de eludare prevăzută la articolul 60 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013] sau chiar comportament fraudulos.

52. Comisia încurajează statele membre să ofere sprijin sub formă de instrumente financiare, cum ar fi împrumuturile și garanțiile, în special pentru investițiile viabile din punct de vedere economic care generează venituri pentru beneficiar.

54-55. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 54 și 55:

În cadrul gestiunii partajate, este responsabilitatea autorităților naționale să controleze proiectele finanțate din fondurile UE și să inițieze recuperări în cazul în care nu au fost respectate normele UE și/sau normele naționale. Organismul național de certificare auditează anual cheltuielile pentru dezvoltare rurală. În plus, Comisia efectuează audituri bazate pe riscuri în statele membre pentru a verifica respectarea normelor.

În ceea ce privește problemele identificate de CCE în România și Bulgaria, Comisia ar dori să sublinieze că, pentru Bulgaria, autoritățile bulgare au lansat proceduri de recuperare legate de fondurile plătite în mod necuvenit, care au demarat deja ca urmare a corecției financiare aplicate de Comisie în 2017, în urma unui audit al DG AGRI. Cu toate acestea, procedurile de recuperare sunt complexe, deoarece marea majoritate a beneficiarilor vizați de recuperare au adus autoritățile bulgare în fața instanței. În plus, unii dintre acești beneficiari au depus mai multe plângeri la Comisie și la Parlamentul European. Comisia evaluează aceste plângeri.

În ceea ce privește perioada de programare anterioară, 2007-2013, măsurile legate de structurile de cazare turistică (în principal măsurile 311, 312 și 313) au fost auditate de Comisie (începând cu 2011) în nouă state membre. În două state membre au fost detectate deficiențe în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurilor adecvate.

În ceea ce privește perioada de programare 2014-2020, submăsura 6.4 (care finanțează, de asemenea, proiectele de pensiuni) a fost auditată de Comisie în cadrul a 21 de audituri care au vizat douăsprezece state membre. În patru state membre, Comisia a detectat deficiențe în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurilor adecvate. Până în prezent, nu au fost detectate nereguli generalizate, în afară de situația din Bulgaria descrisă la punctul anterior.

61-65. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 61-65:

În ceea ce privește dificultățile legate de măsurarea amplitudinii contribuției, Comisia subliniază că raportul de sinteză² precizează, de asemenea, că „deși concluziile se bazează pe măsurile pentru care putem afirma cu certitudine că a existat o contribuție pozitivă la obiectivul urmărit, aceasta nu înseamnă că cele cu o contribuție mai redusă sau cu un grad mai scăzut de plauzibilitate au fost inițiative ineficace care nu au adus nicio contribuție. Dimpotrivă, după cum se poate observa în contribuțiile măsurilor individuale, acestea reflectă, în majoritatea cazurilor, lipsa unei concluzii în cadrul unui raport de evaluare *ex post* cu privire la contribuție, mai degrabă decât evaluarea în raport a lipsei unei contribuții sau a unei contribuții reduse. Totodată, amploarea contribuției este corelată cu ușurința măsurării acestei contribuții. În plus, există o legătură strânsă între caracterul măsurabil și momentul în care a fost pusă în aplicare o măsură, deoarece procesul a fost deja simplificat, iar tehnicile și abordările de măsurare au fost definite mai clar.”

---

² Sinteza evaluării *ex post* a programelor de dezvoltare rurală (PDR) pentru perioada 2007-2013 – Studiu de evaluare, (p. 16).

A se vedea, de asemenea, răspunsul Comisiei la punctul 07.

Comisia subliniază că statele membre nu sunt obligate și că, având în vedere numărul semnificativ de proiecte mici, nu se poate aștepta ca acestea să monitorizeze sau să controleze în mod sistematic dacă proiectele de investiții rămân operaționale dincolo de perioada de durabilitate impusă de lege. În plus, normele privind protecția datelor limitează capacitatea Comisiei de a efectua în mod direct o astfel de monitorizare. Totuși, Comisia poate încuraja statele membre să utilizeze mai bine registrele de uz statistic ale întreprinderilor sau alte baze de date de mari dimensiuni.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (punctele 66-70)

Răspunsurile Comisiei:

66-69. Răspunsul comun al Comisiei la punctele 66-69:

Comisia este de acord că procedura de selecție ar putea fi îmbunătățită, în special prin promovarea unei mai bune evaluări de la caz la caz a calității proiectelor pe baza descrierii proiectelor de către beneficiari. Impactul pe termen lung al proiectelor sprijinite depinde în continuare de o serie de factori externi, cum ar fi tendințele macroeconomice și crizele, care nu pot fi influențate de procedurile de selecție.

Recomandarea 1– O mai bună direcționare a cheltuielilor către proiecte viabile

Comisia acceptă recomandarea.

Comisia va facilita schimbul de bune practici între statele membre.

Recomandarea 2– Atenuarea riscurilor de deturnare pentru uz personal a activelor finanțate

2.A. Comisia acceptă recomandarea.

Comisia va continua să colaboreze cu autoritățile statelor membre, precum și cu alte părți interesate, în special în cadrul viitoarei rețele europene PAC, pentru a împărtăși și a face schimb de bune practici, facilitând astfel o punere în aplicare eficientă a politicii, cu scopul de a asigura cea mai înaltă valoare adăugată europeană a sprijinului acordat. Comisia încurajează statele membre să includă cerințe relevante în materie de durabilitate în planurile strategice PAC, după caz, în funcție de tipul de sprijin acordat.

B. Comisia va continua să încurajeze statele membre să ofere sprijin sub formă de instrumente financiare, cum ar fi împrumuturile și garanțiile, în special pentru investițiile viabile din punct de vedere economic și investițiile care generează venituri.

2.B. Comisia acceptă recomandarea.

70. Nu există niciun temei juridic care să impună statelor membre să monitorizeze în mod sistematic dacă proiectele sprijinite sunt operaționale dincolo de perioada de durabilitate prevăzută de Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și de Regulamentul (UE) nr. 1303/2013. Acest lucru ar crea o sarcină administrativă excesivă pentru statele membre.

Recomandarea 3 – Valorificarea potențialului pe care îl au bazele de date de mari dimensiuni pentru evaluare

3.A. Comisia acceptă recomandarea.

Comisia va ajuta statele membre să identifice sursele relevante de informații și să facă schimb de bune practici.

3.B. Comisia acceptă recomandarea.